

QUẢN LÝ VÀ KIỂM SOÁT METHYL BROMIDE Ở VIỆT NAM

KS. Vương Quốc Tường

P. Cục trưởng Cục Bảo vệ thực vật
Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn

I. GIỚI THIỆU

Methyl Bromide (MeBr) là hợp chất hoá học có công thức hoá học là CH_3Br , có khả năng xông hơi diệt trừ sinh vật gây hại nên được gọi là thuốc xông hơi. Thuốc MeBr được sử dụng để xông hơi trừ sinh vật gây hại trong kho lùn đầu tiên tại Pháp vào năm 1932 và nhanh chóng mở rộng diện áp dụng trong xông hơi công nghiệp, xông hơi đất, cây trồng và xông hơi kiểm dịch thực vật (KDTV).

Ở Việt Nam, thuốc MeBr bắt đầu được sử dụng trong lĩnh vực xông hơi kiểm dịch thực vật từ những năm 1960 với số lượng không đáng kể. Từ những năm 1979-1985, được sự giúp đỡ về trang thiết bị, kỹ thuật của dự án "Tăng cường công tác bảo vệ thực vật" do tổ chức FAO tài trợ, việc sử dụng MeBr ở Việt Nam bắt đầu tăng lên cả về chủng loại hàng hoá XNK được xông hơi và thể tích hàng hoá được xông hơi bằng loại thuốc này.

Đặc biệt từ năm 1994 trở lại đây, lượng thuốc MeBr được sử dụng ở Việt Nam tăng lên đáng kể do việc xuất khẩu gạo của Việt Nam tăng lên trên 2 triệu tấn/năm và đứng hàng thứ ba trên thế giới.

II. QUẢN LÝ NHẬP KHẨU

Trong cuộc họp phối hợp nhóm chuyên gia FAO/UNEP lần thứ 3 tại ROME (Italia) từ 3-7/6/1991, các chuyên gia đã xếp thuốc MeBr vào nhóm hoá chất (đã bị cấm hoặc hạn chế sử dụng ở một số nước) cần xem xét thêm trước khi xếp vào danh mục hoá chất cấm sử dụng trên toàn thế giới.

Ngày 20/1/1992, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và CNTP cũ nay là Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã ban hành kèm theo Quyết định

số 23/BVTV-KHKT/QĐ bản “**Danh mục thuốc BVTV hạn chế sử dụng ở Việt Nam**”, trong bản danh sách này có thuốc MeBr.

Ngày 15/2/1993, Chủ tịch nước CHXHCN Việt Nam đã ký lệnh công bố Pháp lệnh Bảo vệ và Kiểm dịch thực vật; căn cứ các Điều 25, 26 và 27 của Pháp lệnh này thì:

- Nhà nước thống nhất quản lý việc sản xuất, xuất khẩu, nhập khẩu... thuốc BVTV theo quy định của Pháp luật.

- Trong từng thời kỳ, Bộ Nông nghiệp và PTNT xác định và công bố danh mục thuốc BVTV được phép sử dụng, hạn chế sử dụng, cấm sử dụng...

- Tổ chức, cá nhân có đủ điều kiện về bảo vệ và kiểm dịch thực vật... được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cấp giấy phép thì được sản xuất, xuất khẩu, nhập khẩu và lưu thông thuốc BVTV.

Hiện nay, Cục BVTV là cơ quan được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn uỷ quyền cấp hạn ngạch nhập khẩu thuốc BVTV thuộc danh mục hạn chế sử dụng ở Việt Nam cho các đơn vị có đủ điều kiện theo quy định của Pháp lệnh. Đối với thuốc MeBr, Cục BVTV chỉ cấp hạn ngạch nhập khẩu cho một đơn vị duy nhất là Công ty khử trùng Việt Nam. Sau đó, Công ty khử trùng Việt Nam chỉ nhượng bán thuốc MeBr cho các đơn vị có nhu cầu sử dụng và đã được sự đồng ý của Cục BVTV.

Do đó, lượng thuốc MeBr nhập khẩu vào Việt Nam được quản lý rất chặt chẽ và hoàn toàn không có hiện tượng nhập lậu loại thuốc này vào Việt Nam trong những năm vừa qua.

III. KIỂM SOÁT SỬ DỤNG

Căn cứ Pháp lệnh Bảo vệ và Kiểm dịch thực vật, Điều lệ Kiểm dịch thực vật, Điều lệ quản lý thuốc bảo vệ thực vật hiện hành. Quy định quản lý Nhà nước về hoạt động khử trùng vật thể thuộc diện kiểm dịch thực vật ban hành kèm theo Quyết định số 189/NN-BVTV/QĐ ngày 31/3/1994 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và CNTP cũ nay là Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và các quy định khác có liên quan thì:

1. Tất cả các tổ chức, cá nhân có nhu cầu sử dụng thuốc MeBr để xông hơi hàng hoá, kho tàng trừ sinh vật gây hại đều phải được Cục BVTV tiến hành kiểm tra các điều kiện hành nghề khử trùng xông hơi, trình độ cán bộ và công nhân làm công tác khử trùng xông hơi, quy trình kỹ thuật khử trùng xông hơi, tập huấn về kỹ thuật khử trùng, an toàn lao

động (nếu có yêu cầu) và các điều kiện khác có liên quan trước khi cấp giấy phép hành nghề khử trùng xông hơi cho tổ chức, cá nhân đó.

2. Đối với dịch vụ khử trùng xông hơi hàng hoá thực vật và sản phẩm thực vật xuất, nhập khẩu bằng các loại thuốc xông hơi như MeBr và phosphine đều có sự giám sát của cán bộ kiểm dịch thực vật từ quy trình kỹ thuật xông hơi, trang thiết bị máy móc và đặc biệt là loại thuốc xông hơi và liều lượng thuốc sử dụng cũng như thời gian xông hơi.

3. Thuốc MeBr được sử dụng ở Việt Nam chủ yếu để xông hơi hàng hoá thực vật, sản phẩm thực vật xuất nhập khẩu và bảo quản trừ sinh vật gây hại, bên cạnh đó còn có một lượng không đáng kể được sử dụng để sản xuất Methyl Eugenol (chất dẫn dụ ruồi đục quả).

Như vậy, việc sử dụng MeBr ở Việt Nam trong những năm qua được kiểm soát rất chặt chẽ, từ lĩnh vực sử dụng đến quy trình sử dụng cũng như đào tạo, tập huấn về cách sử dụng cũng như an toàn lao động.

IV. KẾT LUẬN

Tóm lại, vấn đề quản lý nhập khẩu cũng như kiểm soát sử dụng MeBr ở Việt Nam trong những năm vừa qua đã được thực hiện rất tốt do có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan cung cấp, cơ quan quản lý và cơ quan sử dụng nhằm hạn chế đến mức thấp nhất sự phát thải ra môi trường.

Đó là do đã nhận thức rõ được trách nhiệm bảo vệ tầng ôzôn, bảo vệ môi trường, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn nói riêng và các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương của Việt Nam nói chung đã, đang và sẽ làm tất cả những gì có thể để sớm chấm dứt sử dụng MeBr đúng theo thời hạn quy định của Nghị định thư Môntrêan.